

Antzuak eta gure haginak

LANDARE BAT, edozein. Hazitik ernatu, zaina, zortena, hostoa, hazi, heldu, erresalbuak metatu, loratu eta fruitua ekarri. Egun gutxi batzuetan –letxuga batek, adibidez, ehunen bat egunetan– edo ehunka urtetan osa daitekeen bidea. Fruitua ez da landarearen helburua. Fruituak haziak darabmatza, eta hazi horiek sakabanatu eta, gehienetan, asko uste gabe, ereingo dituen erakarri eta saritzeko trikimailu soila da. Sagarrondoak ez ditu sagarrak ematen guk munduko sagardo onena edan dezagun, bere haziak hedatzeko baizik.

Eta hazirik gabeko fruituak? Nola arraio uler daiteke landare batek hazirik ez duen fruitua ematea? Loreak sortu eta zabaldu, fruitua hazi eta heldu... Ikaragarritzko energia erre, alferrik? Landareak bere kabuz urrats hori egitea ez da batere ohikoa, ez du antzutasunerantz eboluzionatuko. Noizbehinka, mutazioen bat dela tarteko, aldaera antzu bat naturalki sor daiteke. Gehienetan, ordea, geuk eragindako aldrebeskeria da fruitu xelege horiena.

Hazirik gabeko fruitu antzuak kultura askoren aspaldiko amets izan dira: fruitu “garbiak”, dena jatekoa duten horietakoak. Mahaspatarako mahatsondoarena adibide ezaguna da. Korintokoak eta Sultana mahaspasak hazirik gabekoak dira. *Vitis vinifera Sultanina*, afganistandar jatorria duen bigarren aldaera horretakoa da egun ekoizten den mahasparen %95. Haziaren premiarik ez du. Ederki zabaldu dugu, hagin tartean kateatzen diren pikor gogaikarri horiek ez izatearen

ordainetan, hain zuzen ere. Arabak eta Nafarroa Beheak hartzen dituzten adinako lur sailak lantzen dira mahatsondo horrekin. Munduko mahats hedatuena da.

***Vitis vinifera Sultanina* aldaeraren mahatsa, egun ekoizten den mahasparen %95en jatorria.**

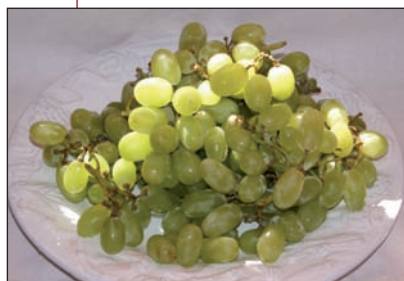
ez lorerik emango. Adaxka bidez ugaltzen ditugu, eta ez dute energia hori zertan gastatu... Eta fruiturik emango ez dute-nez, ez ditugu nahiko, zaputaz abandonatuko ditugu, eta hortxe bukatuko dira. ■

SHMUEL BROWNS

Bakarra

BAKARRA DA GURBITZONDOA, *Arbutus unedo*. *Arbutus*-ek latinez zuhaixka dio eta *unedo*-k bakarra. Fruitua, gurbitza, bakarra jan behar dela esan nahi omen du. Udazkenaren bihotzean heltzen da, gorri. Euskaraz izen mordoia du, fruitu arbola gutxi adina. *Borrachín* deitzen diote Asturiasen, heldutakoan alkohola baitu. Burua pittin bat txoratzen duenez, animalioek oso gogoko dugu: hartza, basurde, azeri, garraztarro, zozo, birigarro, araba-zozo... Madrilen hartza eta gurbitza uztartzen dituzte, itxuraz alkoholagatik omen da zalea, baina kalparra osasuntsu mantentzeko ona omen da. Adi burusoilgaiak! ■

GEOFF LANE-CC BY SA

- Lorezaintza proiektuak
- Mantentze zerbitzua
- Landare iraunkorren erabilpena eta salmenta:

• Ezagutu eta aukera ezazu Urbina Garden-en.
Legutio ☎ 945 40 34 23

☎ 609 42 45 47 • lorelan@euskalnet.net